

Crna Gora
Ministarstvo održivog razvoja i turizma
AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE
Broj : UPI-101/2- 02- 240/6
Podgorica, 07.03.2018. godine

Na osnovu člana 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl. list Crne Gore”, br. 54/16), člana 21a Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Službeni List Crne Gore”, br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16, 41/16, 73/16, 3/17 i 19/17), člana 18 i člana 46 Zakona o upravnom postupku (“Službeni List Crne Gore”, br.56/14, 20/15, 40/16, 37/17), a odlučujući po zahtjevu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja - Uprava za šume, Pljevlja (broj: UPI-101/2- 02- 240/1 od 13.02.2018. godine) Agencija za zaštitu prirode i životne sredine **donosi**

RJEŠENJE

I UTVRĐUJU se sljedeći uslovi i smjernice zaštite prirode za izradu Programa gazdovanja šumama za područje sljedećih gazdinskih jedinica: gazdinska jedinica „Planina pivska“- područna jedinica Plužine, gazdinska jedinica „Voloder I“ - područna jedinica Pljevlja, gazdinske jedinice „Majdanica-Lisa“ - područna jedinica Bijelo Polje, gazdinske jedinice „Bukov potok-Sušac“, „Mušovića rijeka“ i „Rečinska rijeka - Vranjevštica“, - područna jedinica Kolašin, gazdinska jedinica „Javorak – Vojnik“- područna jedinica Nikšić i gazdinska jedinica „Vučji potok“- područna jedinica Podgorica:

- Polazeći od opredjeljenja održivog razvoja, planiranje i gazdovanje treba da bude integralnog karaktera što podrazumijeva princip trajnosti resursa na datom području;

- Ciljeve Programa treba usmjeriti ka unapređenju stanja sastojina što podrazumijeva poboljšanje stanja šuma, popravku kvaliteta i zdravstvenog stanja, način njege i uzgojne prioritete, način obnavljanja, posebne zaštite ivice šume i sl.;

- Nivo planiranja treba da bude u skladu sa usvojenim Panevropskim Kriterijumima za održivo gazdovanje šumama u cilju očuvanja, unaprjeđenja i povećanja biodiverziteta u šumskim ekosistemima;

- U programu i inventuri sa kartiranjem šumskih resursa uključiti ekološki značajna staništa, uzimajući u obzir predjele sa endemičnim vrstama i staništima ugroženih vrsta;

- Neprihvatljivo je unošenje alohtonih vrsta drveća;

- Evidentirati zaštićene vrste biljaka, životinja i gljiva, kao i vrste drveća koje spadaju u kategoriju rijetkih, reliktnih, endemičnih i ugroženih vrsta (reliktno, endemično i zakonom zaštićene vrste u Crnoj Gori) (TBFRA 2000);

- Cilj Programa treba da bude unaprjeđenje i očuvanje diverziteta horizontalne i vertikalne strukture sastojina;

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500•
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

- Dubeća, ležeća odumrla i šuplja stabla ostaviti u onoj količini i prostomom rasporedu koliko je neophodno da se obezbjedi biološki diverzitet, uzimajući u obzir potencijalne posljedice na zdravstveno stanje i stabilnost šuma i okolne ekosisteme;
- Izvore i stajaće vode očuvati i rekonstruisati tamo gde je šumskim radovima došlo do njihovog narušavanja i oštećenja;
- Prikazati zastupljenost tipova šuma po površini, zapremini i zapreminskom prirastu uz kraću analizu;
- Detaljno obraditi prirodno obnavljanje i zakorovljavanje, kao i izbor načina njege;
- Utvrditi potencijalne sjemenske objekte i obraditi opšta i posebna uputstva za tretman sjemenskih objekata, sastojina, grupa stabala ili pojedinačnih stabala;
- Definisati i izdvojiti površine koje su geo i biodiverzitetki vrijedne i rijetke, a koje bi bile dragocjene za praćenje vegetacijskih sukcesija, unutar kojih se nalaze mahom šumske zajednice sa rijetkim i zakonom zaštićenim vrstama;

Na prostoru gazdinske jedinice pored opštih, važe i posebne smjernice i uslovi:

- Površine u kojima su zastupljene zakonom zaštićene vrste prikazati tekstualno i grafički u opisu staništa i sastojina,
- Sačiniti opis staništa i sastojina prema važećim kriterijumima, a na osnovu kodnog priručnika;
- Na kartu je potrebno unijeti i ostale vrste dendroflora koje predstavljaju relikte i endeme, opisati njihove položaje i sastav staništa i odrediti adekvatne mjere gazdovanja;

Propisane mjere, preduzimaju se sa ciljem zaštite i unaprjeđenja vrijednosti područja.

Sve aktivnosti koje se odnose na upravljanje područjem podrazumijeva multidisciplinarni pristup i angažovanje relevantnih institucija i stručnih profila u jedinstvenom tretiranju značajnih bioekoloških vrijednosti koje se sprovodi kroz:

- zaštitu i očuvanje biološke raznovrsnosti i njegovo ukupno unaprjeđenje,
- zaštitu i očuvanje pejzažnih vrijednosti,
- zaštitu i očuvanje ukupnog prostora,
- afirmaciju drugih vrijednosti područja koje se mogu valorizovati.

Mjere zaštite prirode se obezbjeđuju:

- Upravljačkim intervencijama koje će omogućiti revitalizaciju degradiranih staništa i njihovo unaprjeđenje,
- Primjenom aktivnih mjera na održivom korišćenju,
- Detekcijom, kontrolom i eliminacijom eventualnog prisustva unijetih vrsta na području GJ,
- Pružanjem informacija lokalnom stanovništvu od značaja za njihovu zajednicu i njihovo aktivno učešće u planiranju budućih aktivnosti,
- Prostorno i sezonski ograničenim korišćenjem resursa,
- Uspostavljenjem monitoringa endemičnih, reliktnih i zaštićenih vrsta na području GJ,
- Naučno – istraživačkim radom.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Profeterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500•

Fax: +382 20 619 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

1. Gazdinska jedinica „Planina Pivska“ – područna jedinica Plužine

Gazdinska jedinica „Planina Pivska“ se nalazi na području Regionalnog parka „Piva“ i EMERALD sajta „Ostatak Kanjona Pive“.

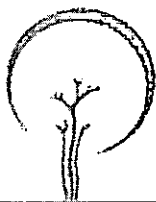
Prostor planinskog masiva Maglića, Bioča, Volujaka, zajedno sa Pivskom planinom se odlikuje značajnim vrijednostima biodiverziteta i geodiverzitetom. Prema Studiji zaštite Regionalni park Piva 2011. godine, ovaj prostor karakteriše preko 1500 biljnih vrsta, što čini nešto manje od polovine ukupne crnogorske flore, a među njima se srijeću lokalni endemi (stenoendemi), kao što su, Malijev likovac (*Daphne malyana*), zvonce Sutjeske (*Edraianthus sutjeske*), zatim veliki broj dinarskih i balkanskih endema i tercijerni relikti kao što su, planinski javor (*Acer heldreichii*), Pančičev prelazni makljen (*Acer intermedium*), javor gluvač (*Acer obtusatum*), makljen (*Acer monspessulanum*), i druge. Kanjon Pive i Tare karakteriše zajednica uskolisnog zvonca i pančičeve euforbije, šumska zajednica javora i bjelograbica sa pančičevim prelaznim makljenom i prisutnim vrstama: *Eryngium palmatum*, *Geranium dalmaticum*, *Amphoricarpos neumanyeri*, *Platantheria bifolia*, *Eyohorbia pancicii*, *Edrianthus serpyllifolius*, *Moltkia petraea*, *Acer intermedium*, *Acer obtusatum*, *Petteria ramentacea*, *Corydalis ochroleuca subsp. Leiosperma*, *Genista sylvestris subsp. Dalmatica*, *geranium dalmaticum*, *Rhamnusorbiculatus*, *Micromeria croatica*, *Edrianthus serpyllifolius*, *Taxus baccata*. Mratinje - gornji dio potoka i Omar, karakteriše prisustvo, *Hieracium pseudotommasinii*, *Corulus columa*, *Spirea media*, *Taxus baccata*, *Arcostaphylos uva ursi*, očuvane šumske zajednice crnog bora, šumske zajednice brdske bukve, Košara (zajednica javora i jasena (*Aceri-Fraxinetum montenegrinum*, očuvane zajednice brdske bukve).

U okviru zone II izdvajaju se posebni rezervati prirode: Okolina Tmovačkog jezera (*Daphne malayana*, očuvane zajednice brdske bukve, šumske zajednice bukve i jele) i Veliko Stabanjsko jezero sa okolinom sa posebnim režimom zaštite. Posebno se izdvaja zona kanjona Tare od Šćepan Polja do Brštanovice koja je izdvojena kao dio druge zone upravljanja u kome je potrebno posebno aktivno sprovesti kontrolu zagadjenja i izgrad je svih vrsta objekata.

III zonu čini prostor Prepeličke Gore i Vučeva, šumska zajednica sa dominacijom planinskog ili grčkog javora, zajednica mezijске bukve sa grčkim javorom, zajednica javora i jasena (*Aceri-Fraxinetum montenegrinum*), sastojine predplaninske bukve i javora sa smrčom, u kojima su zastupljene sljedeće vrste: *Pancica serbica*, *Daphne Malayana*, *Listera cordata*, *Lilium bosniacum*, *Acer heldreichii*, *Spirea chamedryfolia*, *Juniperus sibirica*, *Pinus mugo* spp. *Mughus*, *Sorbus austriaca* spp. *Austriaca*.

Ova zona obuhvata i naselja: Mratinje, Nedajno i Crkvičko polje koja predstavljaju centre razvoja turističke ponude parka. Upravljanje u skladu sa ciljevima zaštite je u saglasnosti i sa odredbama za ovo područje datim u PUP Plužine, 2012.

Na osnovu literaturnih izvora i terenskih istraživanja, shodno Planu upravljanja Regionalnim parkom „Piva“ 2016-2021. Godine, utvrđena su potencijalna Natura 2000 staništa : 9530 Sub mediteranske šume endemičnog crnog bora, 9140 Acidofile šume smreke brdskog i planinskog pojasa, (*Vaccinio - Piceetea*), 91w0 Planinske šume bukve *Fagus moesiaca*, 91r0 Dinarske borove šume na dolomitu (*Genisto januensis - Pinetum*), 9110 Iliske hrastovo grabove šume (*Erythronio-Carpinion*), 91BA mezijске jelove šume, 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost, 8130 Zapadnomediteranska I termofilna točila, 8120 Karbonatna točila *Thlaspietea rotundifolii*, 8210 Alpsko-karpatško-balkanske krečnjačke stijene, 7230 Bazofilni cretovi, 7140 Prijelazni cretovi, 6520 Brdske kosanice, 6430 Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (*Convolvulion sepilii*, *Filipendulon*, *Senecion fluvitalis*), 6410 Travnjaci beskoljenke (*Molinion caeruleae*), 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*) 6230 Travnjaci

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Profeterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 600•
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

tvrdače (Nardus) bogate vrstama, 6210 Suvi kontinentalni travnjaci (Festuco-Brometea), 6170 Planiniski i predplaninski krečnjaci travnjaci, 6150 Siliceous alpine and boreal grasslands, 5130 Zajednice *Juniperus communis* na kiseloj i bazičnoj podlozi, 4070 Klekovina bora krivulja (*Pinus mugo*) sa dlakavim pjenisnikom (*Rhododendronm hirsutum*), 4060 Planinske i borealne vrištine, 3260 Vodeni tokovi sa vegetacijom *Ranunculon fluitantis* i *Callitricho Batrachion*, 3240 Planinske rijeke i njihova drvenasta vegetacija sa *Salix elaeagnos*, 3220 Planinske rijeke i zeljasta vegetacija uz njihovu obalu, 3140 Tvrde oligo mezotrofne vode sa dnom obraslim parlozinama Characeae, 32A0 Sedrotvorna vegetacija na slapovima u Dinarskim planinama, 3130 Amfibijska stanista Isoeto-Nanojuncetea.

Podaci o ustanovljenim režimima, zonama i mjerama zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara

Na području Regionalnog parka "Piva" utvrđeni su režimi zaštite I, II i III stepena.

Režim zaštite I stepena, ukupne površine 6.598 ha, odnosno 20,32 % područja, obuhvata teško pristupačnu kamenitu visokoplaninsku površ planine Bioč (jugozapadni dio) oivičenu grebenima: Krvava brda, Biočke grede, Pandurica, Plandište i Ravno pleće; područje kanjona (uključujući i vodenu površinu) rijeka Pive i Tare (prirodnom granicom) kao i određeno reprezentativno šumsko područje u reonu Milogora (ispod velikog Ljeljenka do sela Pod Milogora), kao i kanjonski dio Pivskog jezera (isključujući jezersku površ) u zoni parka.

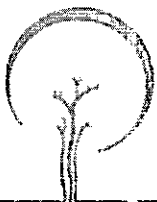
Režim zaštite II stepena, ukupne površine 9.156 ha, odnosno 28,19 % područja, obuhvata centralne površi planine Bioč, Maglič, područje sastavaka rijeka Pive i Tare, Papratište, Babino brdo, Jasena, Liječevina, Likica do, Mačkov do, Odžica glavica, Božurev do, Katunsko polje tj. slabo naseljena područja sa potencijalom za razvoj turizma. Ovo područje obuhvata i središnji dio doline kanjona rijeke Tare od Šćepan polja do Brštanovice kao i dio šumskog područja Milogore i Mratinjskog omara i određena reprezentativna šumska područja u reonu Razdolje (Rainovića), Borje, Babića omar i Kosman (Slanobitne).

U okviru režima zaštite II stepena izdvajaju se posebno sljedeće lokacije: Trnovačko jezero za bližom okolinom i Veliko i Malo Stabanjsko jezero sa bližom okolinom. Posebno se izdvaja zona kanjona Tare od Šćepan Polja do Brštanovice koja je izdvojena kao dio druge zone upravljanja u kome je potrebno posebno aktivno sprovesti kontrolu zagađenja i izgrad je svih vrsta objekata.

Režim zaštite III stepena, površine 16.723,9 ha, odnosno 51,49 % područja, obuhvata preostali deo zaštićenog područja koji nije obuhvaćen režimom zaštite I i II stepena. Cilj uspostavljanja režima zaštite III stepena je održivo upravljanje kroz održavanje postojećeg kulturnog pejzaža održavanje kulturne baštine, razvoj turističkih sadržaja, održavanje planinskih livada i njihovih vrsta.

2. Gazdinska jedinica „Voloder I“ – Područna jedinica Pljevlja

GJ „Voloder I“, se nalazi na EMERALD Području „Dolina rijeke Čehotine“. Ekosistemski diverzitet kao i mozaičan raspored vegetacijskih jedinica prepoznatljiva su karakteristika područja Čehotine, na kojem su sa Anexa I Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune (Council Directive 92/43/EEC), shodno Katalogu tipova staništa Crne Gore od značaja za Evropsku Uniju, registrovani sljedeći tipovi staništa : 91E0 *Aluvijalne šume cme joha i gorskog jasena, 91L0 Ilirske hrastovo-grabove šume (*Erythroniocarpinon*), 91M0 Panonsko-balkanske šume cera i kitnjaka.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Profeterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500-

Fax: +382 20 610 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Kada je u pitanju fauna, za Emerald područje, shodno EMERALD bazi podataka za područje „Dolina rijeke Čehotine“, karakteristične su sljedeće vrste ptica: *Emberiza hortulana*, *Falco biarmicus*, *Ficedula albicollis*, *Ficedula parva*, *Lanius collurio*, *Pernis apivorus*, *Picus canus*, *Troglodytes troglodytes*, *Turdus merula*, *Upupa epops*, *Turdus philomelos*, zatim, sisari: *Ursus arctos*, *Canis lupus*, od vodozemaca je prisutna *Bombina variegata*, zatim, od riba su prisutne *Hucho hucho*, *Cottus gobio* i od insekata *Stephanopachys substriatus*. Konstatovane vrste se nalaze na domaćoj i međunarodnim listama zaštićenih vrsta.

3. Gazdinska jedinica „Mejdanica - Lisa“ – Područna jedinica Bijelo Polje

GJ „Mejdanica - Lisa“ se nalazi djelimično – (jugozapadni dio) na prostoru EMERALD Područja „Dolina rijeke Čehotine“.

Ekosistemski diverzitet kao i mozaičan raspored vegetacijskih jedinica prepoznatljiva su karakteristika područja Čehotine, na kojem su sa Anexa I Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune (Council Directive 92/43/EEC), shodno Katalogu tipova staništa Crne Gore od značaja za Evropsku Uniju, registrovani su sljedeći tipovi staništa : 91E0 *Aluvijalne šume crne johe i gorskog jasena, 91L0 Ilirske hrastovo-grabove šume (Erythroniocarpinion), 91M0 Panonsko-balkanske šume cera i kitnjaka.

Kada je u pitanju fauna, za Emerald područje, shodno EMERALD bazi podataka za područje „Dolina rijeke Čehotine“, karakteristične su sljedeće vrste ptica: *Emberiza hortulana*, *Falco biarmicus*, *Ficedula albicollis*, *Ficedula parva*, *Lanius collurio*, *Pernis apivorus*, *Picus canus*, *Troglodytes troglodytes*, *Turdus merula*, *Upupa epops*, *Turdus philomelos*, zatim, sisari: *Ursus arctos*, *Canis lupus*, od vodozemaca je prisutna *Bombina variegata*, zatim, od riba su prisutne *Hucho hucho*, *Cottus gobio* i od insekata *Stephanopachys substriatus*. Konstatovane vrste se nalaze na domaćoj i međunarodnim listama zaštićenih vrsta.

4. Gazdinska jedinica „Bukov potok - Sušac“ - Područna jedinica Kolašin

GJ „Bukov potok - Sušac“ se nalazi u granicama Prostornog plana posebne namjene „Bjelasica i Komovi“, uz jugo-zapadnu granicu Nacionalnog parka Biogradska Gora i EMERALD područja „Bjelasica“.

Bogatstvo i raznovrsnost flore, ekosistemski diverzitet kao i mozaičan raspored vegetacijskih jedinica prepoznatljiva su karakteristika Bjelasice. Imajući u vidu značajnu brojnost vrsta (utvrđeno je između 1.200 i 1.400 biljnih taksona), područje je identifikovano kao jedno od tzv. biocentara diverziteta vaskularne flore Crne Gore. U visokoplaninskoj flori Bjelasice prisutan je veliki broj endemičnih i zaštićenih vrsta shodno Riješenju o stavljanju pod zaštitu pojedinih biljnih i životinjskih vrsta (Sl. List RCG, br. 76/06), kao što su: ljljanolisna zvončika (*Adenophora lilifolia*), crna trava (*Bruckenthalia spiculifolia*), pjegava lincura (*Gentiana punctata*), lincura (*Gentiana lutea* subsp. *symphyandra*), šarski kostolom (*Narthecium scardicum*), tisa (*Taxus baccata*), jablan (*Troilus europaeus*), grčki luk (*Allium phthioticum*), balkanska masnica (*Pinguicula balcanica*), crvena pucalina (*Silene macrantha*), zvjezdasta pucalina (*Silene asterolias*), Lakušičev karanfil (*Dianthus nitidus* subsp. *lakisicii*), Pančičev odoljen (*Valeriana pancicii*), alpski zvjezdan (*Aster alpinus*), alpski kotrljan (*Eringyum alpinum*) -nalazi se na Aneksu II Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune (Council Directive 92/43/EEC), alpska crvotočina (*Lycopodium alpinum*), cmogorska kamenika (*Saxifraga grisebachii*), Blečićeva vulfenija (*Wulfenia blečićii*) vrste orhideja (*Orchidaceae*), Majerova vresina (*Myricaria ernesti-mayeri*), munika (*Pinus heldreichii*), molika (*Pinus peuce*), grčki javor (*Acer heldreichii*) i dr.

Od NATURA 2000 staništa, na području Bjelasice je prisutno petnaest habitata. Dominantni su habitati sa bukvom, dok su sa nacionalnog aspekta posebno značajni habitati sa molikom i munikom. Zbog prisustva

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proteterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500 •
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

izuzetno velikog broja endemičnih biljnih vrsta i habitata, područje Biogradske gore je prepoznato kao IPA područje (Important Plant Area – važno stanište biljaka).

Na području Bjelasice, sa Anexa I Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune (Council Directive 92/43/EEC) registrovani su sljedeći tipovi staništa: 4060 Alpijske i borealne vrištine, 4070 Klekovina bora Pinus mugo i dlakave alpske ruže Rhododendron hirsutum, 6150 Alpijske i subalpijske silikatne travne zajednice, 6170 Alpijske i subalpijske krečnjačke travne zajednice, 6230 Vrsta bogati pašnjaci tvrdače (Nardus stricta), 6430 Hidrofilne visoke zeleni, 6520 Planinske visoke mezofilne livade, 7140 Prelazne tresave, 7230 Alkalne tresave, 8120 Krečnjački planinski i alpijski sipari (Thlaspietea rotundifolii), 9110 Acidofilne bukove šume (Luzulo-Fagetum), 91E0 *Aluvijalne šume crne joha i gorskog jasena, 91W0 Šume mezijske bukve, 91BA Mezijske jelove šume, 95A0 Visoke oromediteranske šume munike i molike.

Gazdinska jedinica se nalazi izvan granica Nacionalnog parka Biogradska Gora i van granica EMERALD područja.

5. Gazdinska jedinica „Mušovića rijeka“ - Područna jedinica Kolašin

GJ „Mušovića rijeka“ se nalazi u granicama Prostomog plana posebne namjene „Bjelasica i Komovi“, uz jugo-istočnu granicu Nacionalnog parka Biogradska Gora i EMERALD područja „Bjelasica“, prostirući se prema jugozapadu do granice obuhvata PPPN „Bjelasica i Komovi“.

Bogatstvo i raznovrsnost flore, ekosistemski diverzitet kao i raspored vegetacijskih jedinica Bjelasice dati su u opisu Gazdinske jedinice „Bukov potok - Sušac“ - Područna jedinica Kolašin.

Gazdinska jedinica „Mušovića rijeka“ se nalazi izvan granica Nacionalnog parka Biogradska Gora i van granica EMERALD područja.

6. Gazdinska jedinica „Rečinska rijeka - Vranjevštica“ - Područna jedinica Kolašin

GJ „Rečinska rijeka - Vranjevštica“ se nalazi u granicama Prostomog plana posebne namjene „Bjelasica i Komovi“.

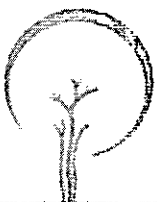
Bogatstvo i raznovrsnost flore, ekosistemski diverzitet kao i raspored vegetacijskih jedinica Bjelasice dati su u opisu Gazdinske jedinice „Bukov potok - Sušac“ - Područna jedinica Kolašin.

Gazdinska jedinica se nalazi izvan granica Nacionalnog parka Biogradska Gora i van EMERALD područja „Bjelasica“, izvan granica Regionalnog parka Komovi i van granica EMERALD područja „Komovi“.

7. Gazdinska jedinica „Javorak - Vojnik“ - Područna jedinica Nikšić

EMERALD Području „Golija i Ledenice“ se nalazi sa zapadne strane GJ „Javorak – Vojnik“.

Odlika područja Vojnika, Golije i Ledenice su značajna staništa za endemične, rijetke i zaštićene vrste. Sa Anexa I Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje flore i faune (Council Directive 92/43/EEC) registrovani su sljedeći tipovi staništa : 4070 * Klekovina bora Pinus mugo i dlakave alpske ruže Rhododendron hirsutum, 91BA Mezijske jelove šume, 91W0 Šume mezijske bukve, 9410 Acidofilne planinske šume smrče (Vacciniopiceetea), 9530 * (Sub-) mediteranske šume endemičnih crnih borova. Područje odlikuju

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500•

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

reliktna i endemična vrsta kao što su *Narcissus angustifolius*, *Fritillaria montana*, *Eryngium alpinum*, *Swertia perennis*, *Eryngium palmatum*, *Acer heldreichii*, *Campanula scheuchzeri* itd.

Na području EMERALD sajta „Golija i Ledenice“ su konstatovane sljedeće vrste ptica : *Caprimulgus europaeus*, *Dendrocopos syriacus*, *Dryocopus martius*, *Dendrocopos medius*, *Falco peregrinus*, *Lullula arborea*, *Pernis apivorus*, *Strix aluco*, *Sylvia atricapilla*, *Sylvia communis*, *Sylvia nisoria*, *Turdus merula*, *Turdus torquatus*, *Upupa epops*, zatim *sisari*, *Ursus arctos*, *Canis lupus*, insekti, *Buprestis splendens*, *Stephanopachys substriatus* i dr.

8. Gazdinska jedinica „Vučji potok“- Područna jedinica Podgorica

GJ „Vučji Potok“ se nalazi na području Regionalnog parka „Komovi“ i EMERALD područja „Komovi“.

Područje planinskog masiva Komova karakteriše visok stepen biodiverziteta - specijskog i ekosistemskog - koji se ogleda u prisustvu velikog broja endemičnih i reliktnih biljnih vrsta i zajednica. Flora Komova obiluje velikim brojem dinarskih i balkanskih endema. Na planinskom masivu Komova registrovane su reliktna vrsta biljaka terciarne starosti, tzv. terciarni i glacialni relikti. Šumske zajednice područja Komova karakterišu vrijedne vrste dendroflora. Bor munika (*Pinus heldreichii*) i planinski javor (*Acer heldreichii* subsp. *visianii*) su balkanski endemiti i terciarni relikti i vrste zaštićene nacionalnim zakonodavstvom. Na prostoru Komova prisutne su vrijedne bukove (*Fagion moesiaca*), bukovo-jelove (*Abieti-Fagetum*) i smrčeve šume, kao i šume terciarno-reliktna vrsta bora munike (*Pinetum heldreichii bertiscum*). Najznačajniji limnološki objekti Komova su Bukumirsko i Rikavačko jezero. U Katalogu tipova staništa od značaja za EU, za planinski masiv Komova navodi se 9 tipova habitata, 4060 Alpijske i borealne vršine, 6170 Alpijske i subalpijske krečnjačke travne zajednice, 6230 Vrsta bogati pašnjaci tvrdače (*Nardus stricta*), 6430 Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume, 6520 Planinske visoke mezofilne livade, 8120 Krečnjački planinski i alpijski sipari (*Thlaspietea rotundifolia*), 8210 Krečnjačke stijene sa hazmofitskom vegetacijom, 9110 Acidofilne bukove šume (*Luzulo-fagetum*), 95A0 Visoke oromediteranske šume munike i molike.

Na prostoru Komova do sada je registrovano 97 vrsta ptica . Zabilježene su vrste herpetofaune (vodozemci i gmizavci) i sve se nalaze na nacionalnim ili međunarodnim listama zaštićenih vrsta. Na Kučkom Komu (lokva u katonu Carine) nalazi se stanište balkanske endemične vrste žabe *Bombina variegata scabra* (žutotrbi mokač) i planinskog mrmoljka (*Mesotriton alpestris*). Na ovom području, na nadmorskoj visini od 1850 m pronađen je živorodni gušter (*Lacerta vivipara*). Vrsta *Natrix tessellata*, koja ima status međunarodno značajne vrste, registrovana je u dolini rijeke Opasanice. Okolina Bukumirskog jezera je tipski lokalitet cmogorskog endemičnog guštera *Dinolacerta montenegrina*. U okviru biodiverziteta Komova, prisutna je bogata i raznovrsna fauna gastropoda (puževi). Na katonu Carine registrovana je vrsta *Limax wohlbeerti*, koja je endem Crne Gore, spada u kategoriju ugroženih taksona po IUCN kategorizaciji i zaštićena je nacionalnim zakonodavstvom. Na području Komova registrovano je više od 100 vrsta insekata, među kojima su i taksoni zaštićeni nacionalnim zakonodavstvom. Od vrsta sisara koje imaju međunarodni status (Rezolucija 6. Bernske konvencije) na Komovima žive mrki medvjed (*Ursus arctos*), vuk (*Canis lupus*) i ris (*Lynx lynx*).

Podaci o ustanovljenim režimima, zonama i mjerama zaštite i korišćenja prirodnih resursa i dobara

Na području Regionalnog parka "Komovi" utvrđeni su režimi zaštite II i III stepena.

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500•

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Režim zaštite II stepena – aktivna zaštita, odnosi se na visokoplaninsko područje Komova i Mojanske rijeke, šumski rezervat Kozeljska Rijeka i Rikavačko jezero sa okolinom. Obuhvata sljedeća reprezentativna staništa: 8210 Krečnjačke stijene sa hazmofitnom vegetacijom, 8120 Krečnjački planinski i alpijski sipari (*Thlaspietea rotundifolii*), 95A0 Visoke oromediteranske šume munike i molike, 9110 Acidofilne bukove šume (*Luzulo-fagetum*), 6170 Alpijske i subalpijske krečnjačke travne zajednice, 6230 Vrstama bogati travnjaci tvrdače (*Nardus stricta*);

Režim zaštite III stepena – održivo korišćenje odnosi se na dvije podzone i to 3a - Zaštita predjela i 3b - Održivo korišćenje šuma.

Podzona 3a obuhvata područje planinskih pašnjaka sa katinima⁵, seoska područja u dolinama (djelovi sela Opasanica, Veruša i Mokra) i Bukumirsko jezero sa okolinom, odnosno sljedeća reprezentativna staništa: 6170 Alpijske i subalpijske krečnjačke travne zajednice, 6230 Vrstama bogati travnjaci tvrdače (*Nardus stricta*), 6520 Planinske visoke mezofilne livade, 3240 Alpske rijeke i otvrdla vegetacija sive vrbe, 6430 Hidrofilni rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume, 7210 Vlažne livade sa ljutkom (*Cladium mariscus*), 8210 Krečnjačke stijene sa hazmofitnom vegetacijom.

Podzona 3b5 odnosi se na područje privrednih šuma na području Komova i obuhvata reprezentativno stanište, 9110 Acidofilne bukove šume (*Luzulo-fagetum*).

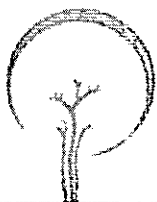
II Za gazdinske jedinice „Planina pivska“- područna jedinica Plužine koja se nalazi na području Regionalnog parka „Piva“ i „Vučji potok“ koji se nalazi na području Regionalnog parka „Komovi“ Program treba da bude usklađen sa ustanovljenim režimima zaštite, smjericama i odredbama Studije zaštite, Akta o proglašenju zaštićenog prirodnog dobra i Zakonom o zaštiti prirode Crne Gore („Sl.list CG“ br. 54/16).

III Ukoliko se ne donese Program gazdovanja šumama sljedećih gazdinskih jedinica: gazdinska jedinica „Planina pivska“- područna jedinica Plužine, gazdinska jedinica „Voloder I“ - područna jedinica Pljevlja, gazdinske jedinice „Majdanica-Lisa“ - područna jedinica Bijelo Polje, gazdinske jedinice „Bukov potok-Sušac“, „Mušovića rijeka“ i „Rečinska rijeka - Vranjevštica“, - područna jedinica Kolašin, gazdinska jedinica „Javorak – Vojnik“- područna jedinica Nikšić i gazdinska jedinica „Vučji potok“ područna jedinica Podgorica, akt o smjericama i uslovima zaštite prirode prestaje da važi u roku od dvije godine od dana dostavljanja akta.

Obrazloženje

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja - Uprava za šume je 13.02.2018. godine Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine podnijelo zahtjev (broj: UPI-101/2-02-240/1) za izdavanje akta o uslovima i smjericama zaštite prirode u cilju izrade Programa gazdovanja šumama za sljedeće gazdinske jedinice: gazdinska jedinica „Planina pivska“- područna jedinica Plužine, gazdinska jedinica „Voloder I“ - područna jedinica Pljevlja, gazdinske jedinice „Majdanica-Lisa“ - područna jedinica Bijelo Polje, gazdinske jedinice „Bukov potok-Sušac“, „Mušovića rijeka“ i „Rečinska rijeka - Vranjevštica“, - područna jedinica Kolašin, gazdinska jedinica „Javorak – Vojnik“- područna jedinica Nikšić i gazdinska jedinica „Vučji potok“- područna jedinica Podgorica.

U postupku rješavanja predmetne upravne stvari unutar Agencije za zaštitu životne sredine pribavljeno je stručna mišljenja (broj: UPI-101/2-240/2, UPI-101/2-240/3, UPI-101/2-240/4, UPI-101/2-240/5, UPI-101/2-240/2-1, UPI-101/2-240/3-1, UPI-101/2-240/4-1, UPI-101/2-240/5-1) od

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500 •

Fax: +382 20 618 250 epasmoncenegro@gmail.com • www.epa.org.me

strane Sektora za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje koje je dostavljeno 27.02.2018. godine.

Nakon razmatranja predmetnog zahtjeva i stručnog mišljenja o uslovima i smjernicama zaštite prirode ovaj organ je našao u dispozitivu navedene podatke, uslove i smjernice zaštite prirode koje treba ispoštovati prilikom izrade Programa gazdovanja šumama za sljedeće gazdinske jedinice: gazdinska jedinica „Planina pivska“- područna jedinica Plužine, gazdinska jedinica „Voloder I“ - područna jedinica Pljevlja, gazdinske jedinice „Majdanica-Lisa“ - područna jedinica Bijelo Polje, gazdinske jedinice „Bukov potok-Sušac“, „Mušovića rijeka“ i „Rečinska rijeka - Vranjevštica“, - područna jedinica Kolašin, gazdinska jedinica „Javorak – Vojnik“ i gazdinska jedinica „Vučji potok“, sa ciljem zaštite prirodnih vrijednosti datog područja.

Kako pojedine gazdinske jedinice nalaze u granicama EMERALD koje predstavlja Evropsku ekološku mrežu za očuvanje divlje flore i faune i njihovih prirodnih staništa u onim zemljama koje nisu članice EU. U zemljama kandidatima za EU, Emerald mreža predstavlja pripremu za direktan doprinos implementacije programa Natura 2000. Ekološka mreža je u funkciji ostvarivanja osnovnih ciljeva zaštite prirode (biodiverziteta), kao što je ublažavanje (izbjegavanje ili potpuna eliminacija) negativnih efekata fragmentacije staništa, zatim, omogućavanje kretanja vrsta, i konačno, uspostavljanje funkcionalnih veza između zaštićenih područja što obezbjeđuje optimalni status vrsta i staništa u skladu sa EU Direktivama o pticama i staništima.

Član 18 stav 8 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16) propisuje da ukoliko se, *dokument iz stava 1 ovog člana ne donese, akt o smjernicama i uslovima zaštite prirode prestaje da važi u roku od dvije godine od dana dostavljanja akta.*

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, preko ovog organa.

Ovlašćeno službeno lice

Jelena Leković, samostalni savjetnik II
Jelena Leković

Dostavljeno:

- Uprava za šume, Miloša Tošića bb, Pljevlja 84210
- Uprava za inspekcijske poslove, Ekološka inspekcija
- a/a
- 02

AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500-
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me